

Ureja: glavni in odgovorni urednik Peter Gunčar in uredniški odbor, ki ga sestavljajo: Jože Javornik — predsednik, Janez Vraničar — namestnik in člani: Franc Istenič, Marija Vitez, Milena Sagadin, Stane Primožič, Boris Pertot, Jošt Bajželj, Slavica Bajt, Mgda Ostanek — Tisk: CP »Gorenjski tisk« v Kranju

LETO X. — 10. X. 1967 — ST. 9

tekstilec

V tem mesecu je adjustirnica obdelala velike količine surovih tkanin, in to kar 63% preko plana. Ta presežek je v septembru povzročil pomanjkanje surovih tkanin v plemenitilnici I za proizvodnjo plemenitenih tkanin. Enota bo morala razliko nadomestiti z uslugami, vendar tudi teh ne bo dovolj, pa se je pojavilo resno vprašanje, če bo enota uspela zagotoviti normalne osebne dohodke.

Nedovršena proizvodnja se je tudi dvignila, kar je povzročil predvsem kolektivni dopust.

Plemenitilnica II plana ni izvršila. Vzroki so isti, kot doslej, in sicer neenakomerno zasedeni proizvodni oddelki (delovne faze). Tako je kosmatilnica morala obratovati tudi v prostih sobotah in delno celo ob nedeljah, belilnica in barvarna pa nista bili polno zasedeni. Uslug ni bilo narejenih veliko, ker so tudi te v glavnem pritiskele na kosmatilnico, ki jih — zaradi izvoznih zadolžitvev — ni uspela vseh sprejeti.

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TEKSTILINDUS — KRANJ

Izvršitev osnovnega plana meseca avgusta

KOLICINSKA IZPOLNITEV

Predilnica I je dosegla avgusta meseca 111,0% v efektivnih kg in 101,8% v baznih. Tako ima v osmih mesecih kumulativno 105,2 odst. v ef. kg in 99,4% v baznih.

Predilnica II je dosegla avgusta 105,4% v ef. kg in 97,2% v baznih. Kumulativno pa ima ta enota 102,7% v ef. kg in 101,3% v baznih.

Predilnici skupaj sta naredili avgusta 108,9% v ef. kg in 100,0% v baznih, kumulativno pa imata 104,3% v ef. kg in 100,2% v baznih.

Tkalnica I je naredila avgusta v tekočih metrih 103,9% in 107,4% v votkih. Njen kumulativni uspeh pa je 98,2% v tm in 97,2% v votkih.

Tkalnica II je naredila znatno več, in sicer avgusta 107,5% v tm in 114,4% v votkih. Njen kumulativni uspeh pa je 99,4% v tm in 103,4% v votkih.

Tkalnici skupaj sta naredili avgusta 105,1% v tm in 109,8% v votkih. Kumulativno pa imata 98,5% v tm in 99,3% v votkih.

Plemenitilnica I je dosegla avgusta v tm 129,8% in 131,4% v kvadratnih metrih, pa je tako njen kumulativni uspeh v osmih mesecih 97,4% in 96,8% v kvadratnih.

Plemenitilnica II ima avgusta 97,4% v tm in 98,2% v m². Kumulativno pa ima v tm 97,8% in 99,5% v m².

Plemenitilnici skupaj sta naredili avgusta 112,4% v tm in 113,0% v m². Kumulativno pa imata 97,4% v tm in 97,7% v m².

PROBLEMATIKA

Podatki povedo, da je predilnica I mesečni osnovni plan izpolnila, da je v efektivnih kg tudi kumulativno nad planom, v baznih kg pa je kumulativno pod planom, in to zato, ker je predla nižjo poprečno številko od planirane. S surovinami ta enota ni bila najbolje oskrbovana. Meseca avgusta je pričelo primanjkovati bombaža za česanke, ker nabavljen bombaž po kvaliteti ni

ustrezal. Predilnica je zato morala prenehati s proizvodnjo česanke, pa je zato nekaterih številok začelo primanjkovati. S polno kapaciteto je enota obratovala od 21. dalje.

Tudi predilnica II je izpolnila mesečni plan v efektivnih kg, v baznih pa je pod planom. Vzrok je ta, da je povprečna Nm zelo padla. Znižanje številke so zahtevale potrebe tkalnic, hkrati pa je pričelo primanjkovati še bombaža za česanke, ki seveda močno vpliva na Nm. Narasli so tudi zastoji zaradi menjav in pomanjkanja predpreje, pa je tudi to negativno vplivalo na proizvodnjo. Oskrba z bombažem je količinsko precej kritična, za nekatere mešanice pa tudi po kvaliteti. Zaradi teh težav je tudi kvaliteta preje nižja.

Tkalnica I je mesečni plan izvršila, kumulativno pa je v obeh pokazateljih pod planom. Avgusta se je v tej enoti nadaljeval

kolektivni dopust. Do 21. avgusta je zato delala tkalnica samo v 2 izmenah. S prejo je bila enota v redu oskrbovana. Zaloge preje so sicer kar visoke, vendar kljub temu primanjkuje nekaterih številok. Precejšnje zaloge sintetične preje nastajajo zato, ker komercialni sektor še ni naredil celotnih dispozicij za ustrezne izdelke.

Izkoristek statev je bil 86,0%, prve kvalitete izdelkov pa je bilo 85,1%.

Tkalnica II je imela tudi kolektivni dopust, pa je do 18. avgusta delala samo v dveh izmenah. Mesečni osnovni plan je presegla v tm in v votkih. Proizvodnja je tekla normalno, ker preje ni primanjkovalo. Za 6% je porasla tudi kvaliteta izdelkov, in to v primerjavi s prejšnjim mesecem. Izkoristek statev se je znižal za 0,9%. Narašča pa poraba preje nizkih številok, kar povzroča težave predilnici II, ki ni sinhronizirana za tako proizvodnjo. V času dopusta je predilnica še nekako sledila potrebam

Obvezno fluorografiranje od 2. do 30. X. - na terenih

Člane kolektiva obveščamo, da bo BOLNICA ZA PLJUČNE BOLEZNI — GOLNIK, tudi letos izvedla FLUOROGRAFIRANJE občanov občine Kranj. Ta akcija bo od 2. do 30. oktobra! Slikanje je obvezno za vse občane od 15. leta dalje.

Slikanje bo izvedeno na terenih (torej ne v podjetju!), kjer občani živite! Časovno bo slikanje organizirano tako, da boste prišli na vrsto tudi tisti, ki delate v več izmenah.

Vsak občan bo dobil vabilo, kjer bo vpisan: kraj in čas slikanja!

Kadrovski sektor

Nevroza bolezen civilizacije

V Jugoslaviji, še posebno pa v Sloveniji se s skrbjo ugotavlja, da je vsak dan več živčnih obolenj. Umrljivost zaradi živčno-duševnih obolenj je sedaj že na tretjem mestu. Prav gotovo pa je najbolj razširjena vrsta živčnega obolenja med ljudmi dobro znana nevroza. Velikokrat imamo priliko slišati posameznike, ki tožijo, da so živčni, da jih stalno boli glava, da se za vsako malenkost razburijo in da ne morejo spati. Tudi med delavci našega podjetja je vse več živčnih obolenj — tako imenovanih nevroz. Med temi delavci pa se je ukoreninilo zelo škodljivo mnenje, da se stalni glavoboli, ki so posledice nevroze najlažje preženejo s tabletami in kombiniranimi praški. Danes je za posameznike popolnoma normalno, če pojedajo na dan 5 do 10 tablet ali kombiniranih praškov, vendar se

ti ljudje ne zavedajo, kam jih lahko tako neodgovorno jemanje zdravil pripelje. Ravno prevelike količine teh zdravil še bolj kvarijo živce, poleg tega pa se jih organizem tako privadi, da človek brez tablet sploh ne more več biti. Deloma je še razumljivo, da tožijo zaradi slabih živcev starejši ljudje, ki so preživeli vojno in najtežja leta po vojni, vendar je v zadnjem času vse več mladih ljudi, ki tožijo, da so živčni, da imajo stalne glavobole itd.

Danes je medicini že znano, kje so vzroki tako imenovanih nevroz. Če ima človek stalne konflikte s svojo okolico, če doživlja pri delu neuspeh za neuspehom, če v družini niso urejene razmere itd, bo sčasoma »izgubil živce« kot temu večkrat pravimo. Eden od vzrokov nastanka nevroze je lahko nepravilna vzgoja v otroških letih. Starši so otroka preveč razvajali, počenjal je lahko vse kar je hotel, skratka bil je vseskozi center pozornosti v družini. Ko je tak otrok odrasel in se zaposlil, je hotel biti tudi v podjetju stalno center pozornosti, prilaščal si je privilegiran položaj itd. Taki ljudje so nestrpni, nesposobni za večje napore, uspehe hočejo doseči hitro in na lahek način in to s pretnjami ali pritožbami. Toda delovna skupnost ni mati, ki vse odpušča. Sodelavci, med katerimi tak delavec dela, niso pripravljeni sprejeti njegovih zahtev in zaradi tega nastane med takim delavcem in sodelavci konflikt, ki ima lahko za posledico živčne izpade delavca. V takem primeru ne pomaga noben kombinirani prašek, ampak je nekaj narobe z značajem delavca. Če bo tak delavec spoznal, da nima prav in bo uspel prilagoditi svoje zahteve in ravnanje obstoječim normam, ki v vsaki delovni skupnosti obstajajo, potem bodo tudi sodelavci do njega drugačni.

Neprestani neuspehi in spori z okolico pri eni vrsti ljudi povzročajo razdražljivost in jezo »na ves svet«, pri drugih se pojavi strah in nezaupanje v svoje sposobnosti. Tako se pojavljajo (dalje na 2. strani)

Meseca septembra si je ogledal naše podjetje dr. Wolf Steininger, župan mesta Amberg (ZRN) — Na sliki: sprejem gostov

4. seja tovarniškega odbora sindikalne organizacije

1. Program dela za drugo polletje tega leta
2. Razno

Ad 1.: V pogovoru o polletnih dosežkih podjetja smo se zadržali ob res minimalnih skladih, ki dokazujejo, da situacija ni najboljša. Sprejet je bil sklep, da bomo polletno poročilo temeljito proučili. Po izjavi tov. Remica, bo to poročilo obravnaval CDS sredi meseca septembra.

TO bo obdelal tudi predlog izpopolnjenega pravilnika o tajni podjetja.

Dругih konkretnih nalog pa TO ni določil!

Ad 2.: Znamo je, da je sindikalna organizacija v preteklem obdobju prevzela prodajo nekaterih izdelkov po znižani ceni, ki so jo nudila razna podjetja iz Slovenije (kopalne blazine, srajce iz sintetike, marmelada, odeje in podobno). Zaradi nekaj opazk je TO razpravljalo o tem, če naj sindikat s to dejavnostjo nadaljuje ali pa preneha. Sklenili smo, da nadaljujemo, ker je to v pomoč članom kolektiva. Postavili pa smo naslednje pogoje:

- prodajo teh izdelkov je treba organizirati (izvesti) tako, da ne bo motila proizvodnje;
- sprejme se le take ponudbe, ki bodo za člane koristne in resnična olajšava — torej če gre za večja znižanja!
- ob takih akcijah naj naš sindikat ponudi prodajalcu v prodajo tudi robce naše konfekcije.

TO je odobril prispevek za dva člana naše organizacije, ki se bosta udeležila strokovnega izleta na Češko.

TO je zadolžil uredniški odbor, da izboljša obveščanje članov kolektiva preko Tekstilca, da bi tako člani lažje sledili dogodkom in težavam, s katerimi se bori naše podjetje v tem letu.

Za 5. sejo bo izdelan predlog konkretnih nalog, ki čakajo TO v bodočih mesecih.

Peter Gunčar

Gostje v spremstvu predstavnikov občine Kranj in Tekstilindusa

Tkanina se ne mečka...

(Nadaljevanje iz 8. številke)

Ugotovili smo že, da so glavne pomanjkljivosti tkanin iz celuloznih vlaken v tem, da se rade mečkajo, da zahtevajo dolgotrajno likanje in se bolj ali manj pri pranju uskočijo. Te pomanjkljivosti lahko v veliki meri odpravimo z umetnimi smolami in drugimi kemijskimi sredstvi, ki jih naneseemo na tkanino v procesu apretiranja, in s primernimi postopki končne obdelave. Tovrstni postopki imajo svojo veljavo le v primeru, če je njihov učinek stalen, kar pomeni, da se obdrži tudi po večkratnem pranju. Zato imenujemo te aperture permanentne ali stalne, postopke pa s skupnim imenom visoko plemenitenje.

Celotna tehnologija visokega plemenitenja sestoji iz naslednjih postopkov:

- priprava tkanine,
- impregniranje (omčenje in ozemanje) tkanine z raztopino umetnih smol,
- raztezanje in sušenje impregnirane tkanine,
- vlaženje in kalandriranje,
- kondenziranje,
- pranje, sušenje in aviviranje (poživitev barv) tkanine.

Podrobnejše obravnavanje teh postopkov ne sodi v okvir tega članka, zato si oglejmo le nekaj osnovnih pravil pri izvajanju. Za sarna konstrukcija tkanine mora biti prilagojena določenim zahtevam permanentnega apretiranja. Njena izhodna trdnost naj bo taka, da lahko brez bistvene škode, za končno uporabno vrednost, prenese padec trdnosti pod vplivom umetne smole, ki glede na njeno kemijsko sestavo in pogoje dela normalno doseže 20 do 50 odstotkov. Zato uporabljamo v te namene večinoma tkanine iz česanega bombaža; pri staničnih in polinoznih vlaknih pa padec trdnosti ni tako problematičen. Zelo važna je enakomernost preje in kvaliteta tkanja, ker se kemične poškodbe najbolj opazijo na mehnično oslavljenih mestih tkanine. Pravilna izbira gostote po votku in osnovi, širine grebena pri tkanju in upoštevanje drugih pogojev pri izdelavi tkanine se odraža na končnih efekatih visokega plemenitenja. S tem hočem opozoriti, da ni vsaka tkanina primerna za permanentno apretiranje in da se njena končna kvaliteta določa že v predilnici in tkalnici.

Postopki priprave tkanine, to je njene predelave do apretiranja, so isti kot jih v splošnem izvajamo: smojenje, razškrbljenje, beljenje, merceriziranje, barvanje in event. tiskanje. Priporočila se obdelava tkanine v razširjenem stanju na vseh fazah, kar obvez-

no velja predvsem za artikale, ki jih nameravamo apretirati wash and wear, torej proti mečkanju v mokrem stanju. V vsakem slučaju mora biti tkanina pred impregniranjem enakomerno posušena, raztegnjena na svojo končno širino in povsem gladka (brez gub in zalikanih robov), šivi med posameznimi komadi pa morajo biti trdni in vzporedni z votkom. Še posebej moram opozoriti na pogoje po enakomerni in visoki hidrofilitnosti, kar pomeni, da mora tkanina zlahka vpijati vodo. Če nima te lastnosti, raztopina aperture le slabo prepoji vlakna, zaradi česar dosežemo slab efekt plemenitenja.

Tkanina po pranju in sušenju — brez wash and wear aperture

Tkanina po pranju in sušenju — z wash and wear aperturo

Impregniranje z raztopino aperture, raztezanje in sušenje izvajamo v neprekinjenem postopku na raztezalno sušilnem stroju (španramu). Pri tem postopku skrbijo posebne naprave za izravnavanje ukrivljenega votka in za avtomatično nabadanje robov tkanine na igle dveh brezkončnih verig, ki jo vodita skozi sušilni kanal ter končno za njeno sušenje

na določen procent preostale vlage. Zelo pomembna je naprava, ki podaja tkanino na igle nekoliko hitreje kot je hitrost samih verig (prehitevanje tkanine), kar izravnava njeno krčenje po osnovi v toku sušenja.

Postopka vlaženje in kalandriranje sta med seboj povezana, ker dodatno vlažimo le tiste artikale, katerim potem na finish kalandrih podelimo poseben izgled površine.

Kondenziranje je tista delovna operacija, ki šele napravi nanešeno aperturo stalno (permanentno). Umetne smole, ki smo jih v procesu apretiranja nanesli na tkanino, namreč lahko z močnim pranjem povnovno odstranimo, ker so še vodotopne. Zato tkanino vodimo skozi komoro z visoko temperaturo zraka (do 160°C), kjer se umetna smola spremeni v nepotno snov. Sedaj je ne moremo več enostavno sprati iz tkanine, obenem pa veže še vsa tista sredstva, ki smo jih dodali aperturi za izboljšanje otipa, polnosti, voljnosti in leska tkanine.

V novejšem času se za izvedbo wash and wear aperture uveljavljata še dva načina kondenziranja, ki nista vezana na obdelavo z vročim zrakom. Pri prvem, ki ga imenujemo postopek mokrega zamreženja, navijemo tkanino po impregniranju še mokro na blagovni valj, jo zavijemo v plastično folijo in jo pustimo stati preko noči. Ves ta čas poganja valj majhen električni motor, da se počasi vrti. Drugi dan snamemo folijo in tkanino izperemo ter posušimo. Podobno delamo pri drugem postopku vlažnega zamreženja, le da pri tem impregnirano tkanino posušimo na točno določen odstotek vlage. Za oba postopka se uporabljajo specialne smole in katalizatorji (pospeševalci kemijskih reakcij).

V večini primerov se s kondenziranjem konča postopek visokega plemenitenja. Včasih pa je potrebno tkanino po kondenziranju še prati in sušiti, n. pr. pri postopkih mokrega in vlažnega zamreženja. Če ji želimo še popraviti izgled in otip, jo nato povnovno apretiramo s primernimi mehčalci, optičnimi belilci in podobno, kar imenujemo aviviranje ali top-finish.

Ko opisano tehnologijo obvladamo, je vse ostalo odvisno od pravih sestave recepta za raztopino aperture in od natančnega in pazljivega izvajanja navodil pri posameznih delovnih fazah. Recepte in predpise moramo vedno sestavljati glede na surovinsko sestavo artikla, in na njegovo nastavo in efekt, ki ga želimo doseči. Slednji se seveda ravna po namenu uporabe vsakega artikla.

Preden preidem na opis efektov, ki jih z visokim plemenitnjem lahko dosežemo, moram poudariti dejstvo, da vsaka permanentna apertura, dosežena s kondenziranjem umetne smole na tkanini, močno stabilizira njeno obliko, kar pomeni, da se pri pranju ne krči več (ne uskoči) ali pa zelo malo (do 2%), s čimer izpolnjuje pogoje, ki jih postavljajo konkretna podjetja. Tega efekta zato ne bom posebej opisoval, pač pa lahko pričnem z ostalimi:

1. apertura proti mečkanju je najbolj razširjena vrsta visokega plemenitenja. Uporabljamo jo predvsem pri boljših tkaninah iz staničnih, polinoznih ali bombažnih vlaken ter njihovih mešanica, med seboj ali s sintetiškimi vlakni. Te tkanine so predvidene za vrhnja oblačila, rute, bluže, prte, športne srajce i. p. Namen aperture je očiten: oblačilni predmeti naj bi se pri vsakodnevni uporabi ne mečkali ali pa le malo. To je posebno pri bombažu in pri določenih konstrukcijah tkanin težko doseči, pa se moramo zato pogosto zadovoljiti že z delnim učinkom, ki se kaže v tem, da se nastale gube po izobešenju oblačila v nekaj urah same zgladijo. Ze to je veliko izboljšanje kvalitete tkanine, v primerjavi z navadno apretirano (škrobljeno), pri kateri se nastale gube trdovratno ohranijo vse do naslednje gube likanja, pri pranju pa izgubijo vso »vsebino« in postanejo praznega otipa ter cunjaste. Večina potrošnikov seveda želi, da bi vsaka tkanina, ki so jo kupili z oznako »apretirano proti mečkanju«, res bila povsem elastična in se sploh ne bi zmečkala. Pri tem je treba upoštevati, da se celo mnoge visokovredne tkanine iz prirodne svile, volne ali sintetiške vsaj delno mečkajo (le-te so večinoma mnogo dražje); kako naj torej od cenejših tkanin iz celuloznih vlaken pričakujemo celo več kot od njih!

2. Permanentni površinski efekti se vtisnejo v tkanino s pomočjo finish kalandrov, ki so sestavljeni iz dveh ali treh težkih valjev. Eden teh je izdelan iz jekla in ima površino povsem gladko ali pa gravirano z vzorcem, ki ga želimo vtisniti v tkanino. Drugi valj je obložen z mehkim materialom (prešan papir ali bombaž) in se pod pritiskom vrti skupaj z jeklenim, med obema pa teče tkanina.

Poznamo tri skupine površinskih efektov: činc (chintz), svileni (Schreiner) in gofré (gaufre). Pri prvem je kovinski valj gladek in je njegova obodna hitrost nekoliko večja od hitrosti teka tkanine, tako da njeno površino nekoliko polira, s čimer ta pridobi močan lesk (sijaj). Svileni finish se največ uporablja na tkaninah, ki so namenjene za poletne ženske obleke. Kovinski valj je graviran s finimi žlebički, ki se vtisejo v površino tkanine in ji podelijo diskreten svilen lesk. Gofriranje pa pomeni vtiskavanje reliefnih vzorcev, ki so poznani pod različnimi imeni: kristalni efekt, everglaze, krepon.

Če hočemo doseči, da bodo površinski efekti vzdržali več pranj, moramo tkanino pred kalandriranjem permanentno apretirati s primerno umetno smolo, potem pa jo kondenzirati. Odpornost take tkanine proti mečkanju se pod vplivom kalandriranja delno zmanjša, vendar se še vedno mno-

go manj mečka kot navadno apretirana. Tkanine s permanentnimi površinskimi efekti ni priporočljivo prepogosto in ostro prati, ker se sicer efekt hitreje izgubi.

3. Apertura wash and wear (WW) je taka, da oblačilnega predmeta po pranju in sušenju ni treba likati, temveč ga lahko takoj oblečemo. Tako je pomagano gospodinjam in poslovnim ljudem, ki pogosto potujejo. WW-apertura je bila namenjena predvsem tkaninam za srajce, v zadnjem času pa se njena uporaba razširja tudi na bluže, poletne ženske obleke, pižame, zaveske, pregrinjala in na druge tekstilne izdelke, ki jih moramo večkrat prati. Ti izdelki nosijo razne oznake, od katerih so nekatere celo patentno zavarovane, ker jamčijo za povsem določene lastnosti označene tkanine (rapid iron, minicare, cottonova, Quikoton, Bel-O-Fast, Teb-X-Cel, Sanforplus, Dekoplus itd.). Pri WW apretiranih domačih proizvodih (srajcakh) bomo zasledili enostavnejše oznake, kot so: »peri in nosi«, »likanje ni potrebno«, »ne treba gladiti«, ali pa je na etiketi prečrtan likalnik.

Kaj lahko pričakujemo od tovrstnih izdelkov? Zanje je važno predvsem to, da jih po pranju res ni treba likati ali pa le zelo malo, vendar je to navadno potrebno šele po več pranjih. Predpogoj za zdrvanje gub je, da se točno ravnamo po predpisu za pranje, po katerem srajco ne smemo gnesti, ožemati ali centrifugirati, temveč jo po izpiranju povsem mokro (da od nje kaplja) obesimo na obešalnik, z roko zgladimo ovratnik in manšete ter jo pustimo, da se posuši. Kuhati jo smemo le v primeru, če je to v navodilih posebej dovoljeno, predpisano.

Večkrat se zgodi, da je potrošnik razočaran nad lastnostmi srajca, ki je bila apretirana wash and wear. To razočaranje izvira največkrat iz naslednjih treh vzrokov: srajca se pri uporabi (nošnji) mečka, po pranju je pretegnjena in zgubana na šivih ter okoli gumbnic, robovi ovratnika ali manšete se hitro odrgnejo. Prva ugotovitev je za WW aperturo povsem normalna, ker zanjo uporabljamo take smole, ki predvsem vplivajo na zglajenje tkanine v mokrem stanju, ne izboljšajo pa bistveno njene odporosti proti mečkanju pri nošnji. To za srajce tudi ni tako tragično, saj jih nosimo pod sulknjicem, ovratniki pa imajo elastično podlogo. Krivdo za drugo in tretjo pomanjkljivost največkrat nosi konfekcijsko podjetje. Zgubanje se pojavi takrat, kadar je bil za šivanje uporabljen sukanec, ki se močneje krči kot tkanina, predrgnenje ovratnika in manšete pa pri uporabi pretrdih podlog (vložkov). Slednje se pojavi najraje v primeru, če med podlogo in robom ovratnika ali manšete ni nobenega prostega prostora, ker trdna podloga tedaj deluje kot nekakšna žaga.

Ob koncu tega poglavja še majhno opozorilo: ne zamenjajte srajca iz WW apretiranega bombaža s srajcami iz čistih sintetičnih vlaken (najlon, polister), ker je med njimi precejšnija razlika predvsem v fizioloških lastnostih, nekateri pa srajc iz sintetičke sploh ne prenesejo!

M. Pogačnik
(Nadaljevanje v naslednji številki)

NEUROZA — bolezen civilizacije

(dalje s 1. strani)

prvi znaki nevroze, ki se lahko sčasoma še poglablja, če se pravočasno ne odstranijo vzroki, ki pogojujejo nevrozo. Živčna neuravnovešenost lahko nastane tudi kot posledica raznih obolenj in alkoholizma. Posebno narkotična sredstva, katera so tudi v raznih tabletah proti glavobolu, lahko povzročijo sčasoma živčno neuravnovešenost, če se jemljejo mimo zdravniškega nasveta v prevelikih količinah.

Moramo poudariti, da živčni sistem razpolaga z velikimi možnostmi, da premaga take poškodbe. Človek v zrelih letih lahko uspešno odklanja vse neprijetnosti, ki pri njem povzročajo nevrozo. S preprečevanjem nevroze se zelo pospešuje utrjevanje živčnega sistema in psihičnega zdravlja. Kako se to doseže? Prvi pogoj duševnega zdravlja je fizično zdravlje. Vsak človek pozna pregovor, ki se glasi: »Zdrav duh v zdravem telesu«. Pravilen način življenja, prava mera pri jedi in pijaciji, sprehodi po svežem zraku, dovolj spanja in kar je še posebno važno, zadovoljstvo pri delu ter ljubezen in razumevanje v družini, so bistveni pogoji za dobro duševno in telesno zdravlje.

Vsi ti faktorji ustvarjajo voljo do življenja ter delujejo na ustvarjalne sposobnosti, poleg tega pa nam pomagajo, da se brez bojazni srečujemo z življenjskimi težavami.

Sveži zrak in umirajoče delovanje narode vračajo človeku tako potreben mir — osvobajajo ga od napetosti mestnega življenja. Slično deluje tudi hobby (omiljena zabava) kot na primer: risanje, fotografiranje, glasba itd. Na duševno zdravlje zelo pozitivno deluje tudi veselo razpoloženje, torej smeh in dobra volja, zato naj se ljudje čimveč smejejo. Splošno je znano, da veseli ljudje hitreje prebolijo bolezen, kot mračni in zlovoljni. Marsikdo bo dejal — lahko je to svetovladi, ali kako doseči dobro razpoloženje? Pripomba je uместna. Ni ga lahko doseči, vendar so poznani načini. Eden od načinov, da se človek po nepotrebnem ne razburja in sekira je sposobnost obvladovati samega sebe. Nekateri ljudje za vsako malenkost takoj izgubijo glavo kot temu pravimo in ne vidijo rešitve iz nastale situacije. Naj

navedem samo en primer. Delavec je po pomoti dobil manj plače, kot bi jo moral. Namesto, da bi se pri odgovorni službi pozanimal kaj je temu vzrok, je začel takoj preklinjati tovarno, predpostavljene in ne vem koga še, da so ga ogoljufali, ko je prišel domov se je sprl z ženo, nato pa je šel na vso jezo v gostilno pit. Pa je bil problem tako enostaven in lahko rešljiv, če bi delavec vso stvar trezno premislil in se obrnil za pojasnilo na pravi naslov. Ljudje bi morali v vsaki situaciji trezno premisliti, ali se splača razburjati. Samo spomnimo se, kolikokrat se nasmehmemo in rečemo: »Kako sem se zaradi take malenkosti sploh lahko razburil.«

Mir in dobro razpoloženje so glavne lastnosti, ki preprečujejo nastajanje nevroze. Ljudje bi se morali naučiti brzdati svoja negativna čustva kot so jeza, bes itd. Bolje je dvakrat premisliti, kaj bomo storili kot pa nikoli, ker se posledice večkrat ne dajo več popraviti.

F. D.

OBVESTILO

Pred nekaj meseci je neznanec shranil v vratarni v obratu I orehe, ne da bi povedal, komu so namenjeni. Ker jih doslej nihče ni prišel iskat, so vratarji sklenili naslednje: če se lastnik ne bo pojavil do 30. oktobra, bodo orehe uporabili zase!

Uredništvo

Za naše najmlajše

Le malo spretnosti je treba, pa lahko same naredimo ljubko garnituro za našega malčka. Za to vzamemo enobarven frotir, ki naj bo nežne barve, n. primer svetlo modre, roza, rumene. Vsi modeli so obrobjeni z belo ali drugo-barvno obrobo.

1. Navadni slinček
2. Slinček z rokavčki je posebno praktičen, ker otroku bolje zavaruje obleko. Rokavčki so zadaj diagonalno odrezani in se vežejo s pentljo. Spredaj prišijemo še žepce.
3. Predpasnik ravnega kroja z žepom. Zadaj se veže samo s pentljo.
4. Ljubek predpasnik, sešit iz dveh delov, zgornjega ovalnega in spodnjega ravnega. Oba dela se vežeta samo s pentljami. Tudi žepki prišijemo ob spodnjem robu.
5. Pravokotni servet, prav tako okrasimo in obrobimo.
6. Namesto v navadno brisačo zavijemo malčka po kopanju v

pelerinico s kapuco; v njej se bo dobro počutil.

7. Univalno vrečko naredimo iz ostankov blaga. Tej garnituri dodamo še brisačo, ki jo tudi okrasimo.

8. Iz toplega enobarvnega blaga, lahko tudi velveta, naredimo ljubko garnituro. Bluzico obrobimo s pisano borduro.

9. Krilce sešijemo iz drobno karirastega blaga oz. pepita. Prišijemo dve vrsti gumbov zlatorumenne barve.

10. Komplet iz istega blaga. Brez-

rokavnika je ravnega in ohlapnega kroja in ima dve vrsti zlatorumenih gumbov.

11. Kombinacija karo vzorca in enobarvnega blaga v močni barvi. Iz istih blag kombiniramo klobuček.

12. Plašček za hladne dni iz toplega blaga z dvema vrstama gumbov in z ovratnikom iz krzna.

13. Plašček je kombiniran s karo vzorcem močnih barv.

14. Še en plašček v kombinaciji svetlo, temno. Gumbi na vložnem spodnjem svetlem delu so iste barve kot temno blago.

MaK

Podjetje »KOMPAS« ima v programu še letos

BENETKE—TRST

Dvodnevno potovanje — 159 novih dinarjev na osebo. (V ceni je vračunan prevoz, hotelske usluge, skupinski potni list, ogledi mest, vožnja po kanalu Grande, stroški organizacije in vodstvo potovanja).

Vsak izletnik lahko kupi 4 tisoč lir, in to poleg redne devizne kvote, ki pripada letno vsakemu državljanu.

Potujete lahko tudi na svoj osebni potni list!

PRIJAVE SPREJEMAJO VSE POSLOVALNICE! Za prijavo morate oddati:

- izpolnjeno vprašalno polo,
- 2 fotografiji
- akontacijo 100 novih dinarjev.

Dan izleta ni določen vnaprej, ker se mora zanj zbrati (prijaviti) dovolj kandidatov.

BUDIMPEŠTA

Za konec tedna tridnevni izlet v glavno mesto Madžarske.

Cena — 350 novih dinarjev!

Vsak izletnik lahko kupi 200 forintov za 110 novih dinarjev! (Izven kvote!)

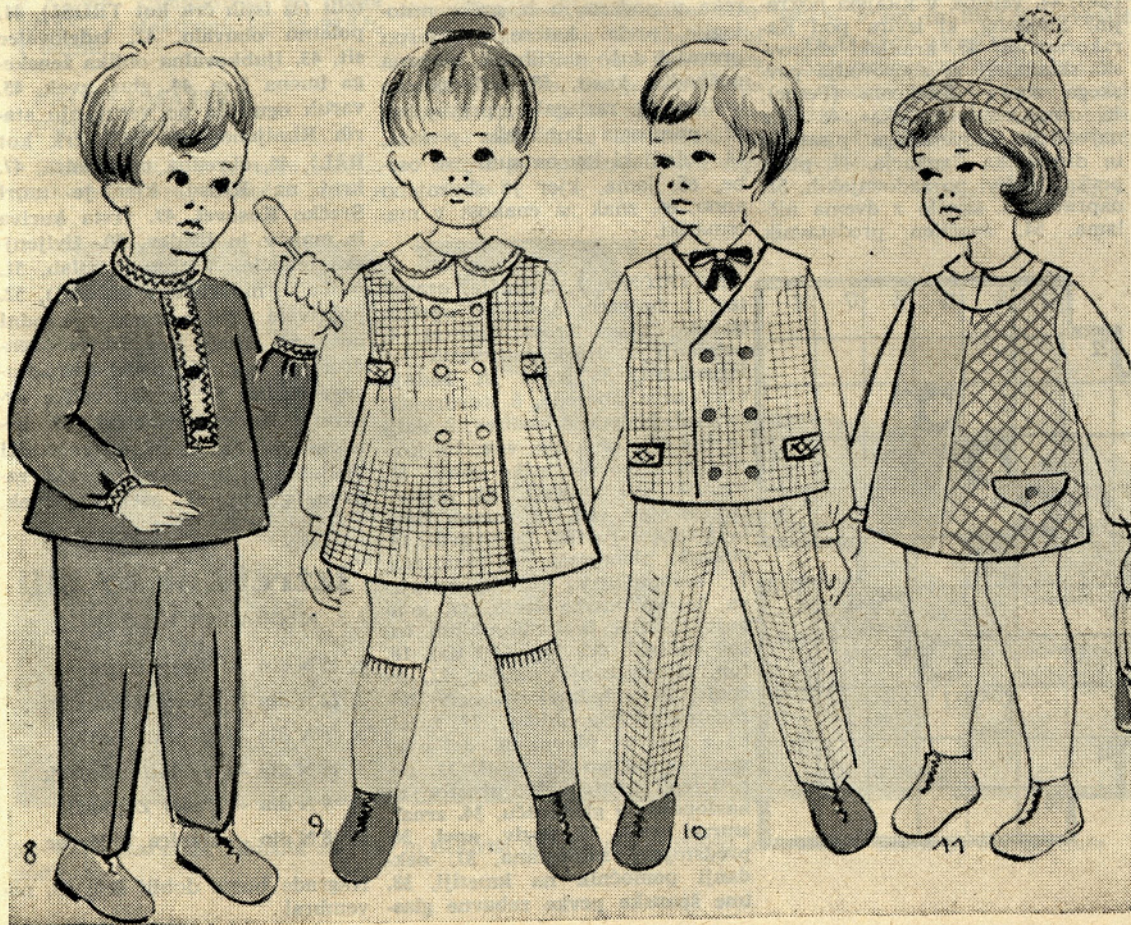
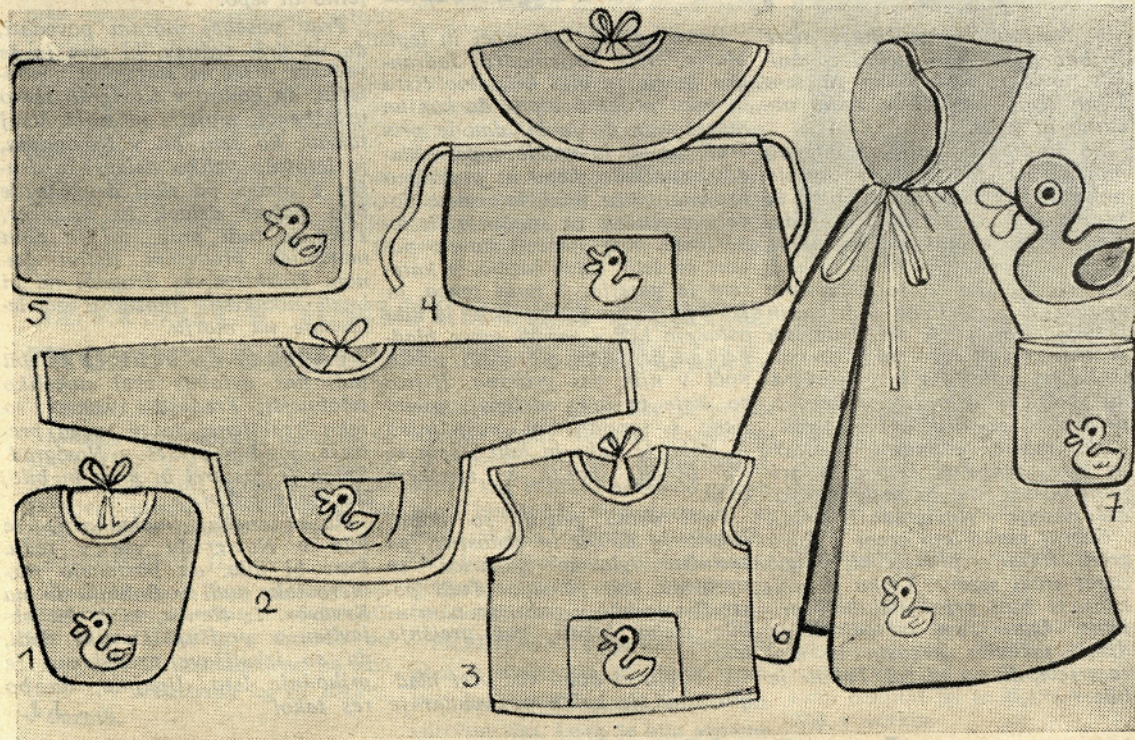
Prijave sprejemajo vse poslovalnice! Za prijavo velja isto, kot za izlet v Benetke!

Pot bo peljala preko Zagreba, Varaždina, Letenye, Nagykanisza, Siofok, Srezkesfehervar do Budimpešte. Namestitev v Hotelu, prosto do večerje, kratek nočni ogled mesta z obiskom v Citadele, znane panoramske točke na Donavi. (Prvi dan!)

Ogled mestnih zanimivosti, prosto po kosilu, večerja v znanem madžarskem lokalu s cigansko glasbo. (Drugi dan)

Blatno jezero, letovišče Siofok, postanek in povratek v domovino. (Tretji dan)

Glede dneva izleta velja isto, kot za izlet v Benetke. Izkoristite te lepe priložnosti, saj cene niso pretirane!

KOMPAS, poslovalnica v Kranju vzdržuje redno progo v Trbiž

Več članov kolektiva me je že povprašalo, če kaj konkretnega vem o avtobusnih zvezah Kranj—Trbiž in o drugih možnostih izleta v Italijo.

Da bi ustregel interesentom, sem prosil Kompasovo poslovalnico v Kranju in dobil naslednje podatke:

1. Res je, da vozi njihov avtobus vsak petek popoldne v Trbiž in nazaj.

Avtobus stoji na parkirnem prostoru poleg poslovalnice in odpelje ob 14.30. Odhod iz Trbiža v Kranj pa je ob 19.30.

Prevoz stane 20.— novih dinarjev!

Prijave sprejemajo v poslovalnici KOMPAS Kranj

ZAHVALA

Zahvaljujem se obratovodstvu predilnice I, strokovnemu kadru, vsem sodelavkam in sodelavcem ter delavkam iz konfekcije Triglav — za vence in šopke, za izraženo sožalje in za udeležbo na pogrebu. Vsem prisrčna hvala!

Jože Štefe

Tudi Aleksander Petrovič je moral v pokoj

Takšno je pač življenje; človek kaj kratkih trenutkov sva se pose zaposli, dela po svojih močeh zase in za kolektiv in iz dneva v dan je večji njegov doprinos, so večje njegove zasluge za sodelavce in za skupnost. V tej svoji delovni vnemi niti ne opazi, da leta vse prehitro minevajo, in kar nadomna je tu dan, ko se zanj konča dolgoletni trud in delo, ki mu je prineslo žalostne pa tudi srečne trenutke. Marsikdo se težko loči od takega življenja, od svojih sodelavcev in prijateljev, ki so se skupno z njim borili za napredek in za lepšo prihodnost. Eden takih članov našega kolektiva, ki je šel s težkim srcem v pokoj, ki bo pogrešal svoje prijatelje in prijatelji njega, je tudi naš dolgoletni sodelavec, potnik Aleksander PETROVIČ, ki je bil od leta 1952 do 31. 8. 1967 zaposlen v našem podjetju.

O njem povedo sodelavci, da je iskren, srčno dober in vedno priazen, vljuden in pošten. (Le ne

kaj kratkih trenutkov sva se pose govarjala, pa moram reči, da je tovariš Petrovič zelo prijeten in skromen človek, ki te takoj pridobi, do katerega takoj občutiš spoštovanje in prijateljstvo — urednik.) Vsi v komercialnem sektorju povedo o njem samo pohvalne besede, pa naj gre za njegove odnose do drugih ali pa za njegovo delo. »V vsakem pogledu«, tako pravijo, »je bil pošten, priden in vesten — res človek!«

Takih ljudi ni velikol! Prav zato je obojestransko slovo težko! Čas pa tega ne razume in ne upošteva! Le dan odhoda ti določi, pa je zanj zadeva končana, brez žalosti in brez veselja. Morda je tako tudi najbolje.

Dragi sodelavec Petrovič!

Prijatelji in sodelavci ti žele, da bi bil vesel, zdrav in srečen tudi vnaprej, še veliko let!

Urednik

Na plaži v našem naselju v Novigradu

Res prijetno je v Novigradu

V letošnjih Tekstilcih je sicer že bilo objavljenih nekaj zanimivih novic iz Novigrada, pa sem kljub temu napisal še svoje občutke in vtise.

So ljudje, ki še niso bili ob morju, pa si zato ne morejo predstavljati kako prijetno in zdravo je tam preživeti svoj dopust. Prav resno jim svetujem, da to možnost izkoristijo prihodnje leto, dokler jo še lahko. Ne morem sicer reči, da je v naših prelepih gorah ali ob čudovitih jezerih manj lepo in prijetno, lahko pa trdim, da je v Novigradu bolj udobno in primerno, predvsem za družine z otroki; toplo morje, primerni prostori za igre, zadostna hrana in prijetna hišica, vse to nudi človeku naše naselje v Novigradu (Pinole).

Skoraj vsako leto grem v Novigrad, enkrat v predsezoni, drugič zopet sredi sezone. Težko je reči, kdaj je bolj primerno, bolj prijetno. Letos sem se odločil za drugo polovico avgusta in moram reči, da mi ni žal. Takole je bilo:

Dnevi so bili kar vroči in lepi. Morje, naše sinjemodro Jadransko morje je bilo kristalno čisto in tako prijetno toplo, da kar ne moreš ven. Če je bil dan le prevroč, pa te je morje zopet ohladilo in poživilo. Lepo in praktično urejena plaža nudi letovalcu dovolj možnosti za sončenje in lenarjenje. Kaj naj si človek potem še želi? Tudi gozdnič, v katerem je naselje, ti nudi senco, in kar je še pomembnejše je, da ostanejo hišice zaradi sence hladne, pa je tako zvečer in preko noči v njih res prijetno. Hišice so čiste in brez mrčesa, opremljene s sanitarijami, posteljina je čista, le deke bi lahko sem in tja oprali, morda v zimskem času.

Tudi ostali pogoji so dobri. Hrana je dobra in zadostna, pa zaslužita glavna kuharica in upravnik vso pohvalo. Tudi postrežba je bila v redu, pa nam ni bilo treba čakati, kot prejšnja leta.

V bifeju si dobil več vrst hladnih pijač, le kokte ne, vendar je

to kar prav, ker naj otroci ne pijejo pijač iz hladilnika.

Za šport in razvedrilo je bilo sicer vse pripravljeno na začetku sezone, vendar v času, ko sem jaz letoval, ni bilo mrežice za namizni tenis, od krogel za balinanje pa je bila samo še ena in balinček. Kaže, da letovalci ne znajo ceniti teh športnih rekvizitov, kar jim seveda ni v pohvalo.

Za mlade in poskočne letovalce je igral Trio do 11. ure zvečer, ko bi moral v naselju prenehati ves trušč. Na žalost in v nezadovoljstvo več letovalcev pa se je petje in vriskanje zavleklo pozno v noč. Tak odnos nekaterih je nepravilen, ker onemogoča, da bi se ljudje spočili. Menim, da je do 23. ure časa dovolj, če pa kdo želi noretiti vso noč, pa naj to dela v kakem nočnem zabavišču, ne pa v počitniškem naselju, ki je predviden za oddih in sprostitve ljudi, ki vse leto trdo delajo. Ta problem bo zato treba odpraviti!

Zelo prijetna je dvoronica s televizorjem, vendar pa je televizor postavljen prenizko. To popraviti verjetno ne bo težko.

Čistoča je povsod, prijetno je urejeno zelenje, vse je skratka tako, kot mora biti.

Od 25. na 26. smo ponoči doživeli zelo razburljive trenutke. Močnemu nalivu se je pridružila še toča in pravi vihar, ki je lomil pinije, podiral šotore, odkrival strehe in povzročil veliko škodo. Drugi dan pa je bilo zopet prijetno in lepo.

Prav posebej moram povedati, da ne drži trditev, ki sem jo že večkrat slišal na sestankih v podjetju, da hodijo v Novigrad samo uslužbenci, mojstri in tujci. Vsaj takrat, ko sem bil v Novigradu, je letovalo veliko delavskih družin z otroci pa tudi drugače je bilo največ delavk in delavcev. Tako je tudi prav, saj je dom namenjen predvsem tistim članom kolektiva, ki drugače ne bi imeli nikakršne možnosti za letovanje na morju.

Vse bi bilo v redu, če bi bil tudi naš avtobus vsaj nekoliko udobnejši. Predvsem vzmeti so tako izrabljene, da te vsega pretrese, predno prideš v Novigrad. Sploh je zastarel in prav bi bilo, da gre v pokoj.

Razen nekaj malenkosti, je bilo v Novigradu vse v redu. Prav bi bilo, da postanejo razmere take tudi v Bohinju in na Krvavcu. Iz članka, ki je bil objavljen v prejšnji številki sledi, da so izboljšave predvidene že prihodnje leto. Upajmo, da bo res tako!

J. J.

9. nagradna križanka - nagradna križanka

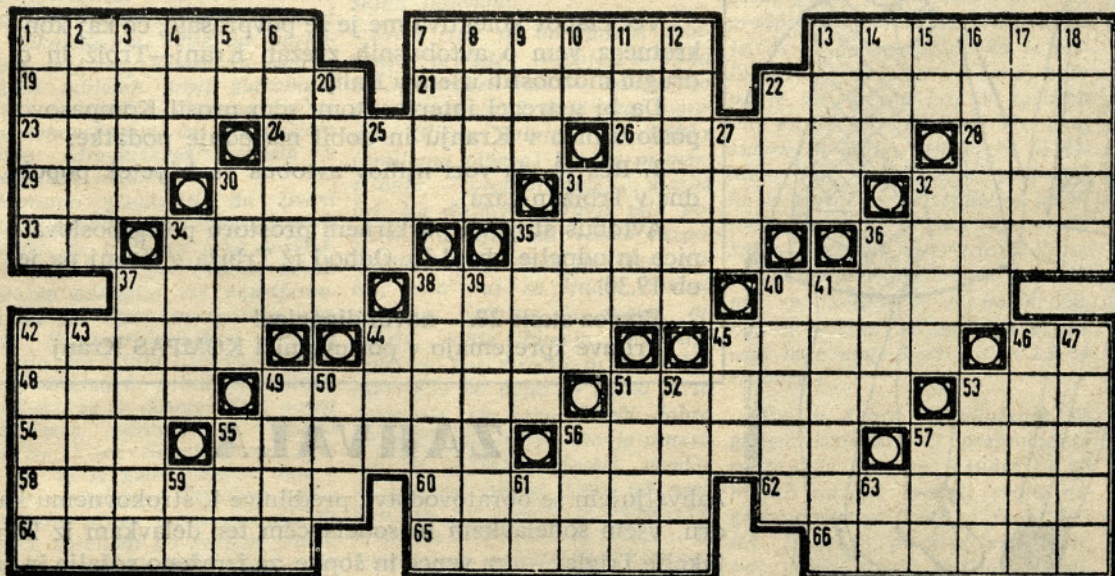
VODORAVNO: 1. subjekt, 7. dolga in ozka palica, 13. napad, 19. oborožen vojak na straži, 21. rok; strokovni izraz, 22. pripadnica uralsko-altajske narodnostne skupine, 23. židovsko moško ime, 24. pokol, klanje, 26. preklic naročila, 28. departma v vzhodni Franciji s središčem Bourg-en-Bresse, 29. efektna šahovska zmaga, 30. vas na Krasu, kjer se odcepi železnica za Pulo,

31. težaven položaj, zadrega, 32. ime ameriškega filmskega režiserja Premingerja, 33. začetnici najbolj osvojenega nemškega voditelja, 34. močvirna ptica z dolgim in močnim kljunom, 35. bosanski premogovnik v bližini Tuzle, 36. dvorana za koncerte in plese, 37. skupno ime za živila, 38. ploščat prod, skrlica, 40. tovarna perila v Celju, 42. kemična prvina, ki jo v elektrotehniki

uporabljamo kot polprevodnik (Se), 44. veletok v kitajski pokrajini Sinkiang, ki izvira pod Karakorumom, 45. kranjski zborovski skladatelj in zborovodja pevskega zbora »Enakost« (Peter), 46. oznaka za »številka«, 48. ime največjega slovenskega pisatelja in dramatika Cankarja, 49. ptica pevka, ki živi po sadovnjakih, 51. naprava, 53. število z dvema ničloma, 54. značilen predstavnik

vrste, 55. hribolazec, planinec, 56. reka v podzemlju iz grške mitologije, preko katere je Haron prevažal duše umrlih, 57. nevarna poškodba kosti, 58. soli očetne kisline, 60. razlagalec, prevajalec, 62. preprosta kuhinjska posoda, 64. policijski lov na sumljive osebe, 65. jama, kjer je shranjeno apno, 66. znak za enakost v matematiki.

NAVPIČNO: 1. izolacija, osamitev, 2. bojazen, 3. krilat spremeljivalec boga Erosa, amorét, 4. nekdanji kraljevi namestnik na Hrvaškem, 5. sesta in zadnja črka naše abecede, 6. tovrnjak, 7. žival, ki leta, 8. reditev, 9. daljše časovno obdobje, vek, 10. kratica za večjo dolžinsko enoto, 11. manjši kos papirja, 12. grškoroški stari vek, 13. roman Emila Zolaja o pariški lahkoživki, 14. etiopski plemenski poglavar, ras, 15. avtomobilska oznaka Sarajeva, 16. vulkansko žrelo, 17. kongoški politik iz Lumumbinih časov (iz istih črk kot TOKIO), 18. top, 20. najmanjši sesalec, 22. trčenje, 25. egiptčansko sončno božanstvo (daljša oblika), 27. žuželka z bolečim pikom, 30. del roke med zapestjem in prsti, 31. neprijeten občutek, 32. prostor za nastopanje v gledališču, 34. zrna, zmrzel sneg, 35. poziv, apel, 36. predstojnik samostana, 37. nekdanji pomočnik na kmetiji, 38. ime španske pevke zabavne glas-

Križanke oddajte do 20. oktobra!

Izžrebani so bili

8. NAGRADNA KRIZANKA

- 15 N din — Jelka Šmid
  - 12 N din — Slava Zupančič
  - 10 N din — Tončka Podjed
  - 10 N din — Valentin Sušnik
  - 9 N din — Pavel Zupančič
  - 8 N din — Danica Valjavec
- Nagrade boste dobili šele 15. novembra!